

Autor: mgr inż. arch. Rafał Zieliński

Promotor pracy: dr hab. inż. arch. Anna Kantarek, prof. PK

Badanie liniowości nadbrzeży na podstawie wybranych miast europejskich

Streszczenie

Problematyka podjęta w pracy odnosi się do procesów zachodzących podczas rewitalizacji nadbrzeży na obszarach zurbanizowanych. Współczesne transformacje frontów wodnych oraz związane z nimi procesy dowodzą, że powyższa tematyka jest aktualna i zainteresowanie nią wykazuje tendencje rozwojowe. Obok sfer ekonomicznej i technologicznej kierunek rewitalizacji linii brzegowych nadają coraz lepiej rozumiane potrzeby społeczne. W związku z powyższym podjęto próbę analizy najnowszych transformacji nadbrzeży i poszerzenia wiedzy na temat kształtowania przestrzeni publicznej w pobliżu rzek.

Celem pracy było zbadanie terenów śródmiejskich zlokalizowanych wzdłuż linii brzegowych, skupionych wokół ciągłych tras komunikacyjnych o charakterze pieszym lub rowerowym. Kolejnym zamierzeniem autora stało się zdefiniowanie cech wpływających na żywotność i aktywizację frontów wodnych. Zespół tych czynników został nazwany przez autora liniowością nadbrzeża.

Do realizacji postawionego w pracy celu konieczne było sformułowanie przez autora tezy i przedstawienie podstawowych założeń z nich wynikających. Główna teza zakładała, że aktywizacja linii brzegowej rzeki jest zależna od występowania czynników liniowości nadbrzeża: ciągłości, rekreacji, zasilania i zróżnicowanej zabudowy. Koncepcja liniowości nadbrzeża i związanych z nią procesów rewitalizacyjnych może posłużyć do lepszego i bardziej świadomego projektowania frontów wodnych.

Za główne metody badawcze autor przyjął obserwację i analizę wybranych nadbrzeży pod kątem wpływu czynników liniowości na jakość frontów wodnych. Początkowe badania dotyczyły linii brzegowej Lizbony, a następnie zostały zweryfikowane w miastach francuskich: Bordeaux, Rouen i Lyonie. Obserwacje wsparto schematami urbanistycznymi, które posłużyły jako element badań korelacyjnych.

Istotnym wsparciem dla zrozumienia procesów rewitalizacyjnych nadbrzeży było poszerzenie stanu badań o niezbędne publikacje z zakresu transformacji linii brzegowych, procesów ich przekształceń, znaczenia wody w krajobrazie miejskim i typologii związanej z szeroko rozumianym kształtowaniem przestrzeni publicznej.

Część analityczną pracy podzielono na cztery sekcje, z których każda odnosi się do innego miasta. Wspomniane sekcje zawierają opis przemian brzegowych i zapis badań poszczególnych czynników liniowości. Badania uzupełnione są o dokumentację fotograficzną i schematy wyjaśniające kontekst urbanistyczny. Wszystkie analizy zostały opatrzone podsumowaniem w postaci wykresów obrazujących poziomych czynników liniowości i związane z nimi wykresy wrażeniowe przedstawiające stopień aktywizacji nadbrzeża.

Zasadnicze wnioski wynikające z przeprowadzonych badań potwierdzają tezy zawarte na początku pracy. Badania wykonane w Lizbonie, Bordeaux, Rouen i Lyonie potwierdziły, że liniowość nadbrzeża wpływa na procesy rewitalizacyjne, charakter linii brzegowych i

aktywizację terenów nadrzecznych. Czynniki liniowości można wykorzystać do analizy istniejących frontów wodnych, podczas procesu projektowania urbanistycznego i do kształtowania przestrzeni w pobliżu rzek, która będzie odpowiadać różnym potrzebom społecznym.

Problematyka podjęta w pracy jest próbą nowego podejścia do analizy rewitalizacji frontów wodnych. Przeprowadzone badania można zaliczyć do nurtów zmierzających do tworzenia teorii architektury. Zaliczają się zarówno do grupy badań *ex post* i *ex ante*; prowadzą do stworzenia zasad odpowiedzialnych za kształtowanie charakteru nadbrzeży miast. Są również przyczynkiem do dalszych analiz i poszukiwania rozwiązań wpływających na zbliżenie i polepszenie relacji pomiędzy terenami zurbanizowanymi a rzeką, jak również na dostosowanie planowanych rewitalizacji do aktualnych i zróżnicowanych potrzeb społecznych.